

การวิเคราะห์ปัญหาการส่งออกชะลอตัวของประเทศไทยในทศวรรษ 1990^{*}

คมสัน สุริยะ^{**}

ไพฑูรย์ วิบูลชุตติกุล^{***}

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การส่งออกของไทยไปยังตลาดโลกมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ย 25.19 % ในช่วงปี 1986 - 1990 ต่อมาอัตราการส่งออกของไทยมีการชะลอตัวลงเหลือเพียง 19.05 % โดยเฉลี่ยในช่วงปี 1991 - 1995 และในปี 1996 ปรากฏว่าการส่งออกของไทยเกิดความชะงักงันขึ้นอย่างกระทันหันโดยมีอัตราการขยายตัวเพียง 0.34 %

ความคิดเห็นต่อเรื่องความชะงักงันในการส่งออกในปี 1996 มีค่อนข้างหลากหลาย ทั้งเรื่องการลดค่าเงินหยวนของจีนในปี 1994 การที่ค่าแรงของไทยมีราคาสูงขึ้น การที่โครงสร้างการผลิตของไทยล่าช้าลง การไม่สามารถกระจายตลาดสินค้าส่งออกไปยังประเทศอื่นๆได้ ความล่าช้าในการขนส่งออกจากท่าเรือ การถูกกีดกันทางการค้า และรวมไปถึงการทุจริตภาษีมูลค่าเพิ่มในปี 1995 ซึ่งได้มีการกวาดล้างขบวนการทุจริตได้ในปี 1996 นั้นได้ส่งผลทำให้ฐานการค้าฉนวนอัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกของประเทศสูงเกินกว่าความเป็นจริง ซึ่งในขณะนั้น ปรากฏว่าความคิดเห็นเหล่านี้ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ที่แน่ชัดก็ได้เกิดเหตุการณ์วิกฤตการณ์เศรษฐกิจในเดือนกรกฎาคม ปี 1997 ตามมาจึงมีผลกระทบ ทำให้ข้อมูลของการส่งออกภายหลังจากปี 1996 ไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อค้นหาสาเหตุที่ก่อให้เกิด

เกิดการชะงักงันของการส่งออกในปี 1996 ได้ ในปี 1996 นั้นเกิดมาจากสาเหตุใดกันแน่

ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าความชะงักงันของการส่งออกในปี 1996 จึงอาจจะเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะโครงสร้างการส่งออกที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 1990 ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตและอุปสงค์ของประเทศคู่ค้าหรืออาจจะเป็นเพราะได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของการส่งออกอย่างกระทันหัน หรืออาจจะเป็นเพราะเหตุผลทั้งสองด้านประกอบกัน ดังนั้นการศึกษานี้จึงพยายามค้นหาคำตอบเพื่อเสนอแนะนโยบายส่งเสริมและกระตุ้นให้การส่งออกมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและการขยายตัวของการส่งออกของไทยในรายสินค้า และประเทศคู่ค้าในช่วงทศวรรษ 1990 โดยเน้นวิกฤตการณ์การส่งออกชะลอตัวในช่วงกลางทศวรรษ
2. ศึกษาและอธิบายถึงองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของไทยในรายสินค้าและรายประเทศผู้นำเข้า
3. อธิบายสาเหตุการชะลอตัวของการส่งออกของไทยเป็นในรายสินค้าและรายประเทศผู้นำเข้า

* วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

*** รองศาสตราจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. เสนอแนะนโยบายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของการส่งออกอย่างต่อเนื่อง

วิธีการศึกษา

การวิเคราะห์ปัญหาการส่งออกชะลอตัว อันดับแรกจะได้แยกอัตราการขยายตัวของการส่งออกของไทยออกเป็นส่วน ๆ เพื่อสังเกตผลกระทบจากการขยายตัวของการนำเข้าในตลาดสำคัญที่รองรับสินค้าของไทย (Growth Effect) ผลของการเปลี่ยนแปลงรสนิยมการบริโภค (Commodity Composition Effect) และ ผลทางความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness Effect) ด้วยแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS : Constant Market Share Model) จากนั้นจะได้ทำการศึกษาปัจจัยที่กำหนดส่วนแบ่งการตลาดของไทยในระยะยาว ซึ่งจะแบ่งได้เป็นสองด้านที่สำคัญคือ ปัจจัยด้านราคา (Price competitiveness) และปัจจัยด้านที่ไม่ใช่ราคา (Non-price competitiveness) ด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติ (Econometrics) แต่กระนั้น ผลการศึกษาด้วยวิธีการเศรษฐมิติอาจจะไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของส่วนแบ่งการตลาดในระยะยาวที่เกิดขึ้นได้ครบถ้วนสมบูรณ์จึงจะได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้รวมไว้ในสมการเศรษฐมิติ (Residuals) ในเชิงพรรณนา ประกอบกันอีกทางหนึ่ง และในส่วนสุดท้าย เนื่องจากสมการเศรษฐมิติไม่สามารถอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นในปีใดปีหนึ่งที่มีลักษณะผิดปกติไปจากแนวโน้มระยะยาวได้ จึงจะได้แยกทำการวิเคราะห์ปัญหาความชะงักงันในการส่งออกของไทยในปี 1996 เป็นเอกเทศ โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารทางประวัติศาสตร์ และวิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา

1. แบบจำลองส่วนแบ่งการตลาดคงที่

(Constant Market Share Model : CMS)

ในการศึกษานี้จะได้ใช้แบบจำลอง CMS ในรูปแบบ One - Level Analysis และ Two - Level

Analysis ซึ่งเป็นผลงานของ Edward E. Leamer และ Robert M. Stern (1970)

CMS : One - Level Analysis

$$\frac{V2 - V1}{V1} = \frac{(r * V1)}{V1} = \frac{(V2 - V1 - r * V1)}{V1} \dots\dots(1)$$

V2 = มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของไทยไปยังตลาด j ในปี ที่ 2

V1 = มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของไทยไปยังตลาด j ในปี ที่ 1

r = อัตราการเจริญเติบโตของการนำเข้าสินค้า i ของตลาด j

ซึ่งการแปลความหมายจะมีด้วยกัน 2 ด้าน คือ

1. ผลของการขยายตัวของตลาดสินค้า i ในประเทศผู้นำเข้า (Growth Effect - One Level) คือ พจน์ $(r * V1) / V1$

2. ผลของความสามารถในการแข่งขัน (Residual ; Competitiveness Effect) หรือผลทางด้านส่วนแบ่งการตลาด คือพจน์ $(V2 - V1 - r * V1) / V1$

CMS : Two - Level Analysis

$$\frac{V2 - V1}{V1} = \frac{(R * V1)}{V1} + \frac{\{(r - R) * V1\}}{V1} + \frac{(V2 - V1 - r * V1)}{V1} \dots\dots(2)$$

V2 = มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของไทยไปยังตลาด j ในปี ที่ 2

V1 = มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของไทยไปยังตลาด j ในปี ที่ 1

r = อัตราการเจริญเติบโตของการนำเข้าสินค้า i ของตลาด j

R = อัตราการเจริญเติบโตของการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของตลาด j

ซึ่งการวิเคราะห์สามารถแปลความหมายได้สาม
ด้านคือ

1. ผลของการขยายตัวของตลาดสินค้าทั้งหมด
โดยรวมของประเทศผู้นำเข้า (Growth Effect - Two
Level) คือพจน์ $(R * V1) / V1$

2. ผลของการเปลี่ยนแปลงการบริโภคสินค้า i
ของประชาชนในประเทศผู้นำเข้า (Commodity
Composition Effect) คือพจน์ $\{ (r - R) * V1 \} /$
 $V1$

3. ผลของความสามารถในการแข่งขัน
(Residual ; Competitiveness Effect) หรือผลทาง
ด้านส่วนแบ่งการตลาด คือพจน์ $(V2 - V1 - r$
 $* V1) / V1$

2. แบบจำลองทางเศรษฐมิติ

จากแนวคิดของ Magnier and Toujas-
Bernate (1994) ซึ่งสร้างสมการส่วนแบ่งการตลาดที่
มีทั้งปัจจัยด้านราคาและไม่ใช้ราคาเป็นตัวแปรอธิบาย
ในการศึกษานี้จึงได้สร้างแบบจำลองในลักษณะเดียว
กันขึ้นมาแต่ได้เปลี่ยนรูปแบบของสมการในบางส่วน
และ เปลี่ยนแปลงตัวแปรด้านที่ไม่ใช้ราคาไปจากผล
งานดั้งเดิมของพวกเขา

สมการที่จะนำมาใช้ในการศึกษาคือ

$$RMS = f (RR , AC , EUV , VA) \dots(3)$$

RMS = ส่วนแบ่งการตลาดของสินค้า i ในตลาด
 j เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับ
ประเทศคู่แข่ง

RR = อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงโดยเฉลี่ย
(Real Effective Exchange Rate) โดย
เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับ

ประเทศคู่แข่ง (คาดว่าจะมีเครื่องหมาย
เป็นบวก)

AC = ต้นทุนค่าจ้างแรงงานต่อหน่วย (Unit
Labour Cost) โดยเปรียบเทียบระหว่าง
ประเทศไทยกับประเทศคู่แข่ง (คาดว่า
จะมีเครื่องหมายเป็นลบ)

EUV = Export Unit Value โดยเปรียบเทียบ
ระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่แข่ง
(คาดว่าจะมีเครื่องหมายเป็นบวก)

VA = จำนวนความหลากหลายของสินค้าใน
อุตสาหกรรม i ระหว่างประเทศไทยกับ
ประเทศคู่แข่ง ซึ่งวัดด้วย Relative
Herfindahl Index (คาดว่าจะมีเครื่องหมาย
เป็นลบ)

ตัวแปรทั้งหมดอยู่ในรูปลอการิทึม (ln) ทำการ
ประมาณค่าด้วยเทคนิค Pooled Regression แบบใช้
Dummy Variable และ แบบ Error Component ขณะ
เดียวกันข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ข้อมูลทุติยภูมิ
ซึ่งรวบรวมจากหน่วยงานและเอกสารดังต่อไปนี้

3. แหล่งข้อมูลที่สำคัญ

1. International Trade Statistics
Yearbook
2. Direction of Trade Statistics Yearbook
3. ฐานข้อมูล Menucom กรมเศรษฐกิจการ
พาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์
4. ไมโครฟิช ซึ่งจัดทำโดย Trade Division
ขององค์การสหประชาชาติ
5. International Financial Statistics
Yearbook
6. Statistics Yearbook ของประเทศต่าง ๆ

ผลการศึกษาที่สำคัญ

1. ผลการศึกษาจากแบบจำลองส่วนแบ่งการตลาดคงที่ (CMS) พบว่าในช่วงปี 1986 - 1990 การส่งออกของไทยได้รับอิทธิพลมาจากการขยายตัวของส่วนแบ่งการตลาดเป็นหลัก ทำให้การส่งออกของไทยสามารถขยายตัวได้เหนือกว่าการขยายตัวของการส่งออกโดยเฉลี่ยของโลก (above average) ที่ไปยังตลาดโลก สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และ ญี่ปุ่น โดยพบว่าเครื่องหมายของผลทางด้านส่วนแบ่งการตลาดเป็นบวก และ ขนาดของผลจากส่วนแบ่งการตลาด (Competitiveness Effect) มีค่ามากกว่าผลจากการขยายตัวของตลาด (Growth Effect) ยกเว้นแต่ตลาดสิงคโปร์เท่านั้นที่ผลทางด้านส่วนแบ่งการตลาดของไทยยังไม่ได้มีส่วนผลักดันการส่งออกมากนักในช่วงนี้ ต่อมาในช่วงปี 1991 - 1995 พบว่าการส่งออกของไทยแม้ว่าผลของส่วนแบ่งการตลาดยังคงมีค่าเป็นบวกและมีการขยายตัวของส่วนแบ่งการตลาดอยู่ ซึ่งหมายความว่า การส่งออกของไทยยังคงขยายตัวได้เหนือกว่าการส่งออกเฉลี่ยของโลก (above average) ในตลาดโลก สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ สิงคโปร์ ยกเว้นแต่เพียงสหภาพยุโรปเท่านั้นที่การส่งออกของไทยขยายตัวได้ต่ำกว่าการส่งออกเฉลี่ยของโลก แต่ผลของส่วนแบ่งการตลาดเริ่มลดลงและมีขนาดน้อยกว่าผลของการขยายตัวของการนำเข้า จึงกล่าวได้ว่าการส่งออกของไทยในช่วงนี้ถูกจุดให้ชะลอตัวลงจากการชะลอตัวและการลดลงของส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าที่จะเกิดจากผลของการชะลอตัวของการนำเข้า แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าในตลาดสิงคโปร์ ประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

จนกระทั่งในช่วงปี 1995 - 1996 ซึ่งเป็นช่วงปีที่การส่งออกของไทยเกิดความชะงักงันแสดงว่าปัจจัยที่มีส่วนในการจุดให้เกิดความชะงักงันของการส่งออกได้แก่การลดลงของส่วนแบ่งการตลาด และการ

หดตัวลงของการนำเข้าของตลาดโลกและตลาดสำคัญของไทยอย่างกระทันหัน หรือทำให้การส่งออกของไทยขยายตัวได้ต่ำกว่าการขยายตัวของการส่งออกของโลก (below average) ไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ สิงคโปร์ (จากเครื่องหมายของผลของส่วนแบ่งการตลาดเป็นลบ) และนอกจากนั้น ผลจากการลดลงของส่วนแบ่งการตลาดยังมีส่วนในการจุดให้เกิดการส่งออกของไทยเกิดความชะงักงันมากกว่าผลทางด้าน การขยายตัวของการนำเข้าของตลาดสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม ในตลาดสหภาพยุโรปกลับพบว่าเป็นเพียงตลาดเดียวที่ส่วนแบ่งการตลาดของไทยมีส่วนผลักดันให้เกิดการขยายตัวของการส่งออกสูงขึ้นจากช่วงก่อน หรือการส่งออกของไทยขยายตัวได้เหนือกว่าการส่งออกเฉลี่ยของโลก (above average)

2. ผลการศึกษาจากแบบจำลองทางเศรษฐมิติผลจากการศึกษาด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติพบว่าส่วนแบ่งการตลาดของไทยโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งกลุ่มที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยคู่แข่งคือ ฮองกง อินเดีย อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ และฟิลิปปินส์ ปรากฏว่าส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงประมาณปี 1994 - 1995 และได้เริ่มลดลงในช่วงปี 1995 - 1996 นั้นได้รับการผลักดันมาจากการเพิ่มขึ้นของคุณภาพสินค้าเป็นหลัก โดยจากการประมาณค่าด้วยวิธี Dummy Variable พบว่ามีค่าความยืดหยุ่นระหว่าง Relative Export Unit Value กับ Relative Market Share เท่ากับ 1.010 รองลงมาคือการเพิ่มขึ้นของความหลากหลายของสินค้า โดยมีค่าความยืดหยุ่นระหว่าง Relative Herfindahl Index กับ Relative Market Share เท่ากับ -0.189 ส่วนการประมาณค่าแบบ Error Component พบผลลัพธ์ในลักษณะเดียวกันคือ ค่าความยืดหยุ่นระหว่าง Relative Export Unit Value กับ Relative Market Share เท่ากับ 0.921 รองลงมาคือการเพิ่มขึ้นของความหลากหลายของสินค้า

โดยมีค่าความยืดหยุ่นระหว่าง Relative Herfindahl Index กับ Relative Market Share เท่ากับ -0.291 ถัดมาในกลุ่มที่ 2 ซึ่งส่วนแบ่งการตลาดโดยเปรียบเทียบมีลักษณะเพิ่มขึ้นในช่วงแรกจนถึงประมาณปี 1991 - 1992 และได้เริ่มลดลงอย่างต่อเนื่องนับจากนั้น ซึ่งในกลุ่มนี้มีประเทศคู่แข่งคือ จีน มาเลเซีย เม็กซิโก และสิงคโปร์ พบว่าปัจจัยที่มีผลทำให้ส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นในระยะยาวคือการเพิ่มขึ้นของคุณภาพสินค้า และตัวแปรที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการลดลงของส่วนแบ่งการตลาดคือค่าจ้างต่อหน่วยโดยเปรียบเทียบ (Relative Unit Labour Cost)

3. ผลการศึกษาประเด็นที่ไม่ได้รวมไว้ในแบบจำลองเศรษฐกิจ

3.1 การกีดกันทางการค้าในรูปแบบที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรปรากฏว่าตลาดที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบในด้านนี้จากประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกา และ สหภาพยุโรป เรื่องสำคัญโดยที่สหรัฐอเมริกาห้ามนำเข้ากุ้งทะเลจากประเทศไทยเนื่องจากการจับกุ้งทะเลด้วยอวนลากทำให้เต่าทะเลเสียชีวิตตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 1996 ถึง 8 พฤศจิกายน 1996 ส่วนทางด้านสหภาพยุโรป ประเทศไทยประสบปัญหาเรื่องกฎเกณฑ์การนำเข้าสินค้า ทั้งนี้ตลาดสหภาพยุโรปได้รับการกล่าวขานว่ามีความเข้มงวดมากกว่าตลาดแห่งอื่น ซึ่งกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของสหภาพยุโรปจะระบุเจาะจงลงไปในเรื่องต่าง ๆ มากกว่ากฎเกณฑ์ของประเทศอื่นที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ นอกจากนี้ กฎระเบียบทางการค้าของสหภาพยุโรปยังมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างบ่อยครั้ง เนื่องจากเป็นการปรับเปลี่ยนให้เกิดความสอดคล้องและพัฒนากฎการรวมเป็นตลาดเดียวของสหภาพยุโรปนั่นเอง

3.2 การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) ได้ส่งผลกระทบต่อไทยและอาเซียน โดยเฉพาะมีเม็กซิโกเป็นประเทศคู่แข่งสำคัญ ซึ่งสินค้าที่

สำคัญของไทยและอาเซียนที่ค่อนข้างเสียเปรียบเม็กซิโก ได้แก่ กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ เครื่องวิดีโอ-อุปกรณ์และส่วนประกอบ เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน และ รองเท้าและชิ้นส่วน ขณะนี้สินค้าที่ไทยและอาเซียนยังสามารถแข่งขันได้คือ ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์เหล็ก และ แผงวงจรไฟฟ้า นอกจากนั้นแล้วไทยยังคงได้เปรียบเม็กซิโกในสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ที่อาเซียนยังคงเสียเปรียบอยู่ ขณะเดียวกันไทยกลับเสียเปรียบในเครื่องคอมพิวเตอร์-อุปกรณ์และส่วนประกอบในขณะที่อาเซียนไม่มีการเสียเปรียบเลย

3.3 ปัจจัยอื่น ๆ ทำให้การส่งออกของไทยเกิดความชะงักงันในปี 1996 ประการแรกการระบาคของโรคตัวแดงดวงขาวทำให้ผลผลิตกุ้งของไทยลดลง 50 - 80 % ที่เป็นภัยพิบัติครั้งร้ายแรงที่เกิดขึ้นในปี 1996 ประการที่สอง ผู้ส่งออกรองเท้าและชิ้นส่วนของไทยยังต้องปิดกิจการอันเกิดจากการลดลงของส่วนแบ่งการตลาด เพราะผู้นำเข้าไม่ยอมซื้อในราคาที่สูงขึ้นทั้งๆ ที่ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นมาจากค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นแล้วคู่แข่งยังได้ใช้กลยุทธ์ทางการค้าต่าง ๆ เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งการตลาดของไทย เช่น การขยายระยะเวลาการให้สินเชื่อ และการทุ่มตลาด เป็นต้น ประการที่สามความชะงักงันของอุปสงค์จากต่างประเทศเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การส่งออกของไทย เกิดความชะงักงันในปี 1996 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดลงของอุปสงค์และราคาของชิปไมโครคอมพิวเตอร์แบบ DRAM อันเกิดจากความต้องการระบายสินค้าที่เริ่มตก รุน่ออกจากสต็อกให้หมดจึงยังไม่มี การซื้อสินค้ารอบใหม่ และการที่สหรัฐอเมริกา นำอย่างพาราในสต็อกความมั่นคงของชาติออกมาขายเพื่อการซื้ออย่างรอบใหม่เข้ามาแทนในอันที่จะรักษาคุณภาพของยางในสต็อก ประการสุดท้าย มีข้อสันนิษฐานว่าความชะงักงันในการส่งออกของไทยในปี 1996 เกิดขึ้นจากการทุจริตภาษีมูลค่าเพิ่มที่ทำให้ตัวเลขในปี 1995 ซึ่งเป็นฐานการ

คำนวณอัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกในปี 1996 มีค่าสูงเกินกว่าความเป็นจริง ข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการจับกุมผู้กระทำการทุจริตภาษีมูลค่าเพิ่มมาตั้งแต่ปี 1992 แล้วและในปี 1996 ได้มีการกวาดล้างครั้งใหญ่ ในการศึกษานี้ได้พยายามชี้ให้เห็นว่าการทุจริตภาษีมูลค่าเพิ่มอาจจะมีส่วนในการทำให้เกิดความชะงักงันในการส่งออกของไทยโดยการวิเคราะห์ด้วยรูปกราฟเปรียบเทียบระหว่างตัวเลขการส่งออกของไทยที่รายงานโดยฝ่ายไทยกับที่รายงานโดยองค์การสหประชาชาติ

สรุปผลการศึกษา การส่งออกชะลอตัวของไทยในทศวรรษ 1990

ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 การส่งออกของไทยได้รับผลดีจากการขยายตัวของ การนำเข้าของตลาดที่สำคัญ รวมทั้งการขยายตัวของส่วนแบ่งการตลาดอันได้รับการขับเคลื่อนมาจากคุณภาพสินค้าที่ดีขึ้นและความหลากหลายของสินค้าที่มีมากยิ่งขึ้น แต่เมื่อการพัฒนาการส่งออกเข้าสู่ต้นทศวรรษ 1990 ค่าจ้างแรงงานที่แท้จริงที่เพิ่มขึ้นเร็วกว่าการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพของแรงงาน เป็นผลให้ส่วนแบ่งการตลาดของไทยเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งลดต่ำลง และได้จุดให้การส่งออกของไทยชะลอตัวลงด้วยปัจจัยที่มีส่วนก่อให้เกิดการชะลอตัวของการส่งออกของไทยนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วยังมีมาตรการกีดกันทางการค้าและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญอีกด้วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้เริ่มมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในช่วงต้นทศวรรษ 1990 ภายหลังการก่อตั้งเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) เมื่อวันที่ 1 มกราคม 1994 ต่อมาในปี 1996 การส่งออกของไทยเปิดความชะงักงันขึ้นเป็นเพราะปัจจัยที่ต่อเนื่องมาจากช่วงต้นทศวรรษ 1990 คือ มาตรการกีดกันทางการค้าและการตอบโต้ทางการค้า การลดลงของอุปสงค์ของแผงวงจรไฟฟ้าและยางพารา และ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง NAFTA เป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังมีประเด็นของการเกิดภัยพิบัติ การปิดโรงงานเนื่องจากสูญเสียส่วนแบ่งการตลาด รวมไปถึงกลยุทธ์ทางการค้าของคู่แข่ง เป็นปัจจัยที่ประกอบกันเข้าและก่อให้เกิดความชะงักงันในการส่งออกในปี 1996 และนอกจากนั้นอาจจะมีประเด็นของการทุจริตภาษีมูลค่าเพิ่มเข้ามาด้วย

นโยบายเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการส่งออกของไทย

1. การกระจายตลาดไปยังตลาดแห่งใหม่ที่มีอัตราการขยายตัวรวดเร็ว โดยเสนอให้ส่งออกไปยังตลาดในกลุ่มเครือข่ายประเทศจีน ได้แก่ จีน ฮองกง สิงคโปร์และ ไต้หวัน ให้เป็นสัดส่วนที่มากยิ่งขึ้น
2. การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันโดยการเพิ่มคุณภาพสินค้าและการเพิ่มความหลากหลายของสินค้า
3. การป้องกันการลดลงของส่วนแบ่งการตลาดโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการจัดการปัญหาด้านมาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้า อาทิ เสนอให้หน่วยงานภาครัฐ และสมาคมผู้ประกอบการเอกชน ควรพยายามติดตามหาข้อมูลข่าวสารด้านมาตรการทางการค้าใหม่ ๆ ที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดออกมาอย่างสม่ำเสมอ ควรประชาสัมพันธ์เรื่องมาตรการกีดกันทางการค้าที่เกิดขึ้นแล้วให้กับผู้ประกอบการรายใหม่หรือรายอื่นเพื่อเรียนรู้กันจะไม่เกิดความผิดพลาดขึ้นเหมือนกับรายก่อน ๆ เช่น ลักษณะการวางระบบบัญชี การหีบห่อ การควบคุมคุณภาพสินค้า เป็นต้น ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนในการเจรจาในกรณีเกิดข้อพิพาททางการค้าต่อไป ควรมีการฟ้องร้องต่อองค์การการค้าโลกในความไม่เป็นธรรมทางการค้าเพื่อที่ประเทศผู้นำเข้าจะได้ไม่กำหนดมาตรการกีดกันทางการค้าที่ขัดกับข้อตกลงขององค์การการค้าโลกขึ้นมาอีก และควรแสวงหา

ความร่วมมือในภูมิภาคเพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการค้าหรือการฟ้องร้องทางการค้า ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการกีดกันทางการค้าผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของกระทรวงพาณิชย์โดยปรับปรุงข้อ

มูลข่าวสารให้ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อผู้ประกอบการที่อยู่ต่างจังหวัด จะได้ตรวจสอบข่าวสารได้อย่างทันทั่วทั้งที่และควรปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

บรรณานุกรม

- Greenaway, David . 1984. The Measurement of Produce Differentiation in Empirical Studies of Trade Flows . cited in Henryk Kierzkowski, **Monopolistic Competition and International Trade**, Oxford : Clarendon press.
- Judge , George G. ... [et al]. 1988. **Introduction to the Theory and Practise of Econometrics**. 2d ed , New York : John Wiley and Sons.
- Leamer , Edward E. and Stern , Robert M. 1970. **Quantitative International Economics**. Boston : Allyn and Bacon.
- Magnier, Antoine and Toujas-Bernate , Joel. 1994. "Technology and Trade : Empirical Evidences for the Major Five Industrialized Countries," **Weltwirtschaftliches Archiv**. 130 (3).
- Teerana Bhongmakapat. 1998. "A discussion cited in World Bank and NESDB," In **Competitiveness and Sustainable Economic Recovery in Thailand**. [n.p.]

.....